

BOOM ZOEKT PLAATS

Is er nog plaats voor grote oude bomen op publiek domein? Nood aan een Bomenplan

De winter is de periode bij uitstek om bomen te snoeien. Soms gebeurt dat snoeien wel zeer drastisch. Of erger, worden bomen gekapt zonder ernstige reden of plan. De verdwijning van bomen op het openbaar domein toont een sluipende kaalslag. In het beste geval worden ze vervangen door een andere boom, maar die heeft niet altijd dezelfde kansen, zorg en ruimte om opnieuw uit te groeien tot een monumentale boom. Dit omdat er specifiek gekozen wordt voor kleine boomsoorten, te weinig ruimte wordt voorzien, of omdat het beleid erop gericht is bomen snel te vervangen voordat ze groot worden. Daarom is er nood aan een echt BOMENPLAN in elke stad en elke gemeente. Dat legt een actief beleid vast voor de bomen op het publiek domein en geeft kansen aan bomen om uit te groeien tot monumentale of markerbomen. Een actiepuntpunt dat aan de orde zou moeten komen in elke Natuurlandpunt-afdeling en elke milieuvakadviesraad.

Oude monumentale bomen verdwijnen langzaam uit het straatbeeld

Samen met de bomen verdwijnen ook hun historische betekenis of gebruik. Een oude grensboom, een herinneringsboom, een vrijheidsboom, de boom bij splitsing van oude wegen of bij een kapelletje, de boom als afspraakplaats... Oude gebruiken en snoeitechnieken gaan mee op de schop. Het landschap vervaagt en verliest zijn identiteit.

De kapdruk is zo groot dat we een zware wissel trekken op de toekomst. Daarom is het verdwijnen van elke oude boom op het publiek domein een aanslag op die toekomst. Zo blijkt dat de nieuw aangeplante bomen gemiddeld niet de ouderdom halen van 35 jaar voordat ze terug gerooid worden. Dan zitten we met een probleem.

Dit terwijl de voordelen van openbaar groen toenemen met het volume en de ouderdom van de bomen. Zo werden de voordelen van de bomen afgelopen zomer ééns te meer duidelijk: regulering van temperatuur, meer specifiek afkoeling en voorkomen van hitte-eilanden, captatie van fijnstof, opslag CO₂. Zowel de natuur- als de erfgoedwaarde van oude bomen geven een enorme meerwaarde.

Het afgelopen jaar betekende het eindstation voor enkele monumentale bomen die zonder plan of visie zijn gekapt door openbare besturen. November 2018 werd de oude kastanjelaar aan de kerk van Breisem gekapt omdat hij zogezegd 'ziek' was. Verdwenen er twee lindebomen in Boutersem en werd er een monumentale es gekapt in Hoegaarden.

Het verdwijnen van deze bomen vormt spijtig genoeg geen alleenstaand geval. De vier monumentale bomen zijn gekapt door gemeentebesturen, zonder plan en zonder vergunning. De gemeenten die actief een beschermingsbeleid voeren voor het behoud van veteranenbomen en hen op ouderdom laten komen, worden steeds zeldzamer. Het maken van plaats, het achterwege gelaten beheer, de (soms overdreven reactie op) overhangende takken, het geklaag over vallende bladeren: alle argumenten zijn goed om bomen op openbaar domein te kappen. Want vele besturen dromen van bomen zonder vallende bladeren, die niet groeien en naar de omstandigheden kunnen verplaatst worden. Ze gaan ervan uit dat het verdwijnen en vervangen van deze bomen binnen een openbaar domein niet problematisch is. Als er protest komt, kunnen ze ze eventueel vervangen door jonge bomen, die op hun beurt nooit de kans krijgen uit te groeien tot volwassen bomen en enkele jaren later terug gekapt worden... Hier wringt het schoentje: de bomen worden beschouwd als een lastpost en geen voorwerp van beleid. Er is geen (bomen)plan!

Het kan ook anders

Maak een bomenplan, een visie voor de toekomst. Welke bomen zijn waardevol, welke hebben een betekenis als erfgoed, omwille van hun monumentale of natuurwaarde, welke zijn beeldbepalend en wat is hun gezondheidstoestand? En vooral waar maken we ruimte voor de toekomstbomen?

Dan pas zullen de willekeur en het aantrekken van de motorzaag onder het mom "ze waren ziek, meneer" veel minder spelen. Natuurlandpunt Oost-Brabant vraagt dan ook dat de gemeentebesturen een bomenplan maken, voldoende ruimte voorzien binnen de aan te besteden werken zodat er opnieuw toekomstbomen kunnen worden aangeplant op het openbaar domein en kunnen uitgroeien tot monumentale bomen. Dit maakt onze omgeving zoveel aangenamer. Denk aan de verkoelende schaduw in warme zomers, het rustgevende aspect van groen, de schoonheid van grote bomen.

Een stedelijk of gemeentelijk bomenplan maakt een analyse van wat we hebben, wat we waar willen en welke bomen we voorzien. Het onderzoekt de vitaliteit van de bomen en de noden m.b.t. de bodem rondom en onder de boom.

De jubileumcampagne 2020-2021 ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Natuurlandpunt Oost-Brabant zal de boom in stad, dorp en landschap onder de aandacht brengen.

November 2018: de oude kastanjelaar aan de kerk van Breisem wordt gekapt

Januari 2019: een oude monumentale es in Meldert gaat tegen de vlakte

Zomer 2019: twee lindebomen verdwijnen uit het straatbeeld van Boutersem

